

Anàlisi d'una doble pàgina d'*Emigrantes* de Shaun Tan

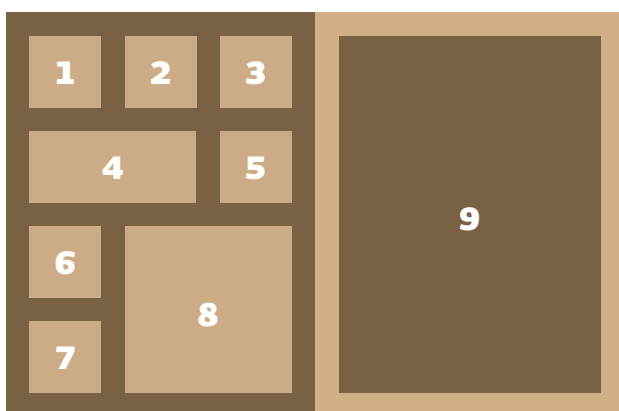

Emigrantes es una novel·la gràfica sense paraules, en la qual Shaun Tan ens explica la història d'un emigrant que abandona el seu lloc d'origen per arribar a una ciutat desconeguda i estranya a la qual haurà d'aprendre a adaptar-se. L'absència de narrativa escrita reclama l'observació del lector sobre el més petit detall de la vinyeta, i en aquest cas, a més a més, aporta significat perquè fa còmplice al lector de la incomprensió que sent el protagonista davant un món nou i desconegut.

L'autor tria unes il·lustracions fetes a llapis, d'estil realista, en colors grisos i sèpies que recorda un àlbum de fotografies antigues. Igual que les fotografies, les vinyetes no tenen requadre sinó que s'emmarquen amb el seu ple de color en contrast amb el fons de pàgina, amb la pàgina de l'àlbum, per entendre'ns. El color de fons de la pàgina és sempre blanc, tret de quan es canvia de protagonista, és a dir, quan passem de llegir la història del nostre emigrant per passar a llegir la d'altres emigrants: la noia joveneta que fugí d'un passat d'exploració, el veterà de guerra o, com en el cas de la doble pàgina que passarem a analitzar, el refugiat que fugí d'una ocupació.

El primer que veiem quan ens enfrontem a aquesta doble pàgina és el contrast entre pàgina dreta i pàgina esquerra. La pàgina esquerra està formada per 8 vinyetes sobre fons negre que ens relaten una seqüència; la pàgina dreta és una única vinyeta que ocupa tota una pàgina sobre fons blanc i que ens ofereix una visió panoràmica. El contrast de blanc i negre s'accentua amb l'ús de la llum (en la pàgina dreta) i fosc (en les vinyetes de la pàgina esquerra). En general la llum sempre ens evoca tranquil·litat, mentre que la fosc ens aporta un sentiment de por i inseguretats: en aquest cas concret les ombres i la fosc pertanyen a la fugida del lloc ocupat per una força amenaçadora, i la llum, a la nova ciutat que els acull.

A la pàgina esquerra es relata la seqüència final de la fugida per mitjà de 8 vinyetes disposades de la manera següent:

Les vinyetes 1 i 2 ens detallen el salt del mur per mitjà d'una escala i estan fetes amb una perspectiva des de baix; aquesta perspectiva acostuma a dotar un sentiment de petitesa al lector, que en aquest cas l'informa del grau de dificultat i risc de l'empresa. Amb la tercera vinyeta i el primer pla dels peus trepitjant runa s'accentua la sensació de dificultat i de perill. Després d'aquestes tres vinyetes que ens narren una petita acció hi ha una pausa amb una perspectiva des de darrere dels dos personatges: amb aquesta visió dels personatges envoltats de runa que només tenen el mar per davant s'accentua la

seva sensació de vulnerabilitat. Tanmateix, si mirem amb atenció, veiem que el mar dibuixat no és un mar amenaçant, no hi ha onades agressives que intimidin, es un mar tranquil i de fet és l'únic element del dibuix que aporta una mica de llum: ens està dient que la solució ha de venir per aquí.

A la següent vinyeta, alguna cosa canvia, un pla mig que enfoca els dos personatges de cintura cap amunt ens informa que han vist alguna cosa: ella assenyala amb èmfasi i ell mira sense acabar de veure-hi. La vinyeta 6 ens assenyala el que han vist: una barca de rem. A la vinyeta 7 veiem els dos fugitius empenyent la barca en direcció al mar. Per aquestes darreres vinyetes (5, 6 i 7) l'il·lustrador ha fet ús d'una perspectiva frontal, que acostuma a aportar sentit de realitat, en aquest cas apropa al lector als protagonistes i, en el cas de les vinyetes 5 i 7, ens ofereix detalls expressius dels seus rostres.

La pàgina es tanca amb la vinyeta 8: aquesta imatge panoràmica serveix per concloure la seqüència i també la història narrada pel refugiat. Fins ara, hem vist com el ritme s'ha anat alentint: les 3 primeres imatges ens aportaven un ritme ràpid i intens, les altres quatre tenen una cadència de temps més llarga, per passar a la imatge aparentment quieta del final. En aquesta vinyeta 8 veiem un mar infinit amb una petita barca que conté els dos punts que són els personatges en la immensitat del mar, i un cel ple de núvols que té una petita clariana, aquesta petita clariana aporta llum (i per tant esperança) a la parella de la barca, de fet, la llum sembla gairebé que els mostri el camí.

La pàgina dreta conté una sola imatge que ocupa la pàgina sencera i que té molts punts de coincidència i oposició de la imatge immediatament anterior. En les dues panoràmiques hi ha una barca enmig del mar, però mentre que en la primera no hi ha port, en la 9 hi ha un port espectacular que els espera i que ara ja no és tan desconegut. A part les diferències esmentades com l'espectacular diferència de llum i fosc, el que més crida l'atenció és que en la 8 està la barca de rem sola i desamparada, una mica a la mercè del que pugui passar; mentre que a la 9 hi ha altres barques que entren i surten del port, i un cel ple de vehicles que van amunt i avall en contrast amb el cel ple de núvols de la imatge anterior. Canvien també els habitants de la barca, a la imatge 9 hem tornat a la història principal del nostre emigrant, i en la barca el trobem a ell acompanyant el refugiat, el seu fill i els dos estranys animals de companyia. De fet, a partir d'aquí, amb aquest encontre hi ha un punt d'inflexió en el procés d'adaptació real del nou arribat.

